

tak, aby nedošlo k ohrozeniu hniezdných stien. Zabezpečiť náležitú ochranu kolónií, ktoré sa vytvárajú počas stavby v základoch domov, prostredníctvom konania orgánu ochrany prírody tak, aby nedošlo k ohrozeniu hniezd. Zabezpečiť obnovu stien. Všetky hniezdne steny ohrozené zarastaním náletovou vegetáciou a zosýpaním materiálu steny pravidelne minimálne 1 x ročne kontrolovať a podľa potreby, minimálne však 1 x za 3 roky, odstraňovať náletovú vegetáciu a/alebo ich skolmiť a odstrániť zosunutý materiál stien ideálne pred priletom druhu zo zimovísk, prípadne v jesennom, zimnom období. Steny upravujeme zásadne mimo hniezdného obdobia a dbáme aj na prípadné hniezdenie iných druhov, napríklad vrabcov poľných či škorcov.

Výskum a monitoring

Druh obýva nížinné a teplejšie časti Slovenska, pričom je viazaný na otvorenú krajinu s výskytom vhodných miest na hniezdenie - kolmé či strmé hlinitosočnate steny. Ide o metodicky nenáročný, ľahko určiteľný druh. Sčítanie hniezdnej populácie na lokalite prebieha kombináciou vzorkovej kontroly obsadenosti dostupných nôr, podľa odhadu počtu obsadených nôr na základe stavu vchodu do nory a sledovania záletu jedincov do nôr.



Pozorovali ste včelárika zlatého?

Zapíšte ho do AvesSymfony!
<http://aves.vtaky.sk/>

Viac o včelárikovi zlatom nájdete na stránke
www.spolocnebrehy.vtaky.sk



Materiál vydala Slovenská ornitologická spoločnosť/ BirdLife Slovensko v rámci projektu s názvom „SPOLOČNÉ BREHY - ochrana ohrozených vtáčích kolónií na oboch stranách Bielych Karpát“ spolufinancovaného Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Česko-Slovenská republika 2007-2013.

Použitá literatúra:

Rozšírenie vtákov na Slovensku (Danko a kol.)
Fauna ČSFR, Ptáci 3/1, Karel Hudec, Karel Šťastný a kolektív

Text: A. Chudý, J. Gúgh

Foto: A. Chudý, J. Gúgh, J. Svetlík

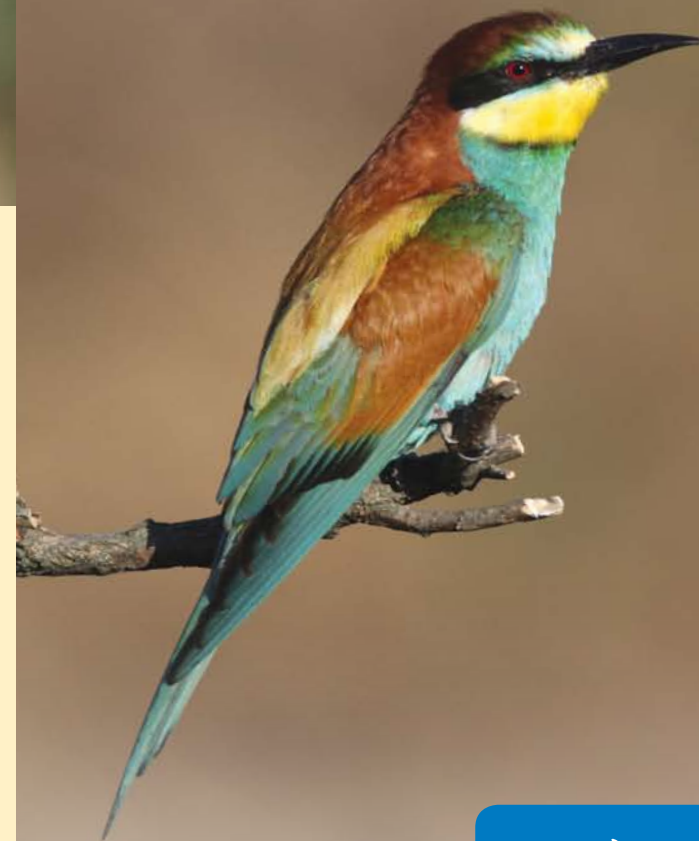
Grafický návrh: Ján Svetlík – DUDOK, www.dudok.sk

Tlač: Alfa print s. r. o., Martin

www.vtaky.sk

Včelárik zlatý

(*Merops apiaster*)



Včelárik zlatý (Merops apiaster)

Včelárik je veľkosti štihleho drozda s dlhším zobákom aj chvostom a patrí medzi najfarebnejšie vtáky Európy. Obýva prevažne teplé, suché oblasti Európy, Ázie a Afriky. Severná hranica rozšírenia sa posúva na sever, čo je badať aj v našich podmienkach. Na Slovensku hniezdi podľa aktuálnych odhadov 700 až 1300 párov. Druh patrí medzi sťahovavé vtáky. Do strednej Európy prilieta neskoro na jar až začiatkom mája, na zimoviská odlieta v septembri. Zimu trávi v oblastiach južnej Afriky. Počas ťahu je možné včeláriky pozorovať aj na miestach, kde nehniezdia.



Hniezdenie

Včeláriky vyhľadávajú k hniezdeniu kolmé steny, dnes už zväčša v človekom vytvorených podmienkach materiálových jám, pieskovní a iných odkryvoch. Pôvodne hniezdia v prirodzených zosuvoch a v kolmých riečnych brehoch v podobných biotopoch ako brehule. Ojedinele boli zaznamenané aj hniezdenia na vodorovnom podklade, kedy si vtáky vyhlúbili noru priamo na zemi. Nory bývajú spravidla dlhé 75-150 cm. Znášajú od 4 do 7 bielo sfarbených vajíčok v priemere však 5 až 6. Mláďatá sa liahnu po 20-22 dňoch, kedy na znáške sedia obaja rodičia. Hniezdo opúšťajú asi po 20 dňoch a ďalších 12 dní po vyletení sa vracajú do hniezda a sú dokrmované rodičmi.



Potrava

Živí sa výhradne hmyzom, ktorý chytá počas letu. Ide predovšetkým o blanokřídlý hmyz, vážky, chrobáky, motýle, ale aj dvojkrídly (napr. rôzne muchy) a rovnokrídly hmyz (koníky, kobylky a pod.). Percentuálne zloženie potravy sa mení v priebehu sezóny a dostupnosťou rôznej potravy.

Ohrozenie

Včeláriky sú ohrozené najmä zarastaním a zospávaním hniezdných stien. Hniezdenie v človekom vytvorených náhradných podmienkach spôsobuje strety. Na miestach hniezdenia sú často skládky, motokrosovú dráhy a boli zaznamenané aj hniezdenia v základoch stavieb či kopách stavebných materiálov. Včeláriky bývajú aj priamo prenasledované či už upchávaním hniezdných nôr, či zabíjaním vtákov v dôsledku nesprávneho pochopenia potravného správania druhu. Používanie insekticídov spôsobuje výrazný úbytok potravy. Úhyn mláďat spôsobuje nedostatok potravy počas dlhšie trvajúcich dažďov v hniezdnej dobe.

Opatrenia

Opatrenia na udržanie, prípadne zlepšenie aktuálneho stavu populácie včelárikov by mali byť zamerané na pravidelný monitoring - zaznamenávať aktuálny stav v existujúcich kolóniách, na vhodných lokalitách pravidelným monitoringom dohľadávať nové kolónie. Zabezpečiť náležitú ochranu kolónií, ktoré sa nachádzajú vo fungujúcich pieskovniach prostredníctvom konania orgánu ochrany prírody